

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomant předkládá práci nazvanou Vývoj obsahové stránky rumunských slov zděděných z latiny. Tento elaborát má celkem 94 stran a je rozvržen do těchto částí: Úvodní poznámky, Úvod, Metodologická poznámka, Komentář vývoje významu, Grafické přehledy, Závěr, Rezumat, Bibliografie, Příloha.

Jak autor uvádí v Úvodu, téma diplomové práce souvisí s jeho velkým zájmem o jazykovou diachronii. Michal Rys nejprve vyexcerpoval 1503 lexikálních jednotek uvedených v Dictionarul explicativ al limbii române z roku 1998. V racionální snaze zaměřit se na základní slovní fond současné rumunštiny uvedený soubor početně omezil (podle Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice), takže komentuje sémantický vývoj 754 substantiv, členů, zájmen, adjektiv, sloves, adverbii, předložek a spojek. Snaží se při tom vysledovat čtyři druhy významového posunu, a to generalizaci (rozšiřování významu), specializaci (zúžování významu), metaforu (přenášení významu podle podobnosti) a metonymii (přenášení významu podle souvislosti). Všimá si rovněž změny slovního druhu a gramatikalizace. V Závěru diplomant uvádí, že nejpočetnější skupinu (574) tvoří slova, jejichž význam se téměř nezměnil. Ve 110 případech došlo k metonymii, v 52 ke generalizaci, v 33 k metafoře, v 29 k specializaci. Ve 12 případech je významový posun obtížně vysvětlitelný.

Zkoumaný lexikální materiál prokazuje latinský ráz základního rumunského výraziva a jeho značnou významovou stálost.

Zpracování tohoto tématu vyžadovalo jistě velkou píli. Autorovi se podařilo naznačit metodologický přístup, který, pokud vím, nebyl dosud v rumunské odborné literatuře soustavně uplatněn.

Výsledné statistické údaje by mohly být i zajímavým ukazatelem psycholingvistickým.

Michal Rys dokázal, že je schopen promyšleně pracovat s jazykovými fakty. Pro to jeho diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Docent PhDr. Jiří Felix CSc.

Poznámky a připomínky:

- str. 1 (a 61): Wörterbuch - má být: Wörterbuch
- str. 2: nepovažoval jsem za nutné označovat délku samohlásek a místo přízvuku - lépe: ani místo přízvuku
- str. 4: pod vedením romanisty - lépe: za vedení romanisty
- str. 4: Komentář vývoje významu - lépe: k vývoji významu
- str. 38: u „pe“ chybí zmínka o gramatikalizaci
- str. 40: jde, myslím, o zúžení významu
- str. 48: stup - metafora?
- str. 50: svědčí o skutečnosti, že - lépe: o tom, že
- str. 51: tînăr - proč metafora?
- str. 56: vîntura - i specializace?
- str. 62: v bibliografii chybí G. Ivănescu, Istoria limbii române, Junimea, Iași 1980
- str. 63: 8.1. - zbytečné, stačí 8